

FECRİATİ EDEBİYATI

<http://edebiyatokulu.com/>

- ✓ Servet-i Fünun dergisi 1901 yılında kapatılınca, bu dergi etrafında toplanan şair ve yazarlar artık bir araya gelme imkânına sahip olamamışlardı. Hatta basına uygulanan sansür yüzünden sanatçılar şiirlerini bile rahatça yayınlamamışlardı.
- ✓ 1908 yılına kadar süren, edebiyatın bu fetret devri bu tarihte meşrutiyetin ilan edilmesiyle sona ermiştir. Edebiyat aşığı gençler bir araya gelip edebi bir toplantı gerçekleştirmişlerdir. Bu gençler arasında Ahmet Haşim, Yakup Kadri, Refik Halit, Fuat Köprülü, Hamdullah Suphi vardı.
- ✓ Fecr-i Ati, gerçekte bir edebi akım ya da edebi topluluk değildir. Bu hareket yukarıda adı geçen edebiyata hevesli gençlerin yaptığı birkaç toplantıyla sınırlı kalmıştır. Ancak gençlerin yetenekli olması, edebiyat dünyasının böyle bir toplantıdan haberdar olmasını sağlamıştır.
- ✓ Fecr-i Ati, edebiyatımızda beyanname yayınlayan ilk topluluktur. Bu beyannamede gençlerin o günün edebiyat dünyasına bakışını, edebi alanda yapmak istediklerini görüyoruz. Bunlara göre kendilerinden öncekiler yeterince Batılı değillerdi. Öncekiler için edebiyat boş vakitleri değerlendiren güzel bir arkadaşı.

Fecr-i Aticiler yapmak istediklerini de şöyle maddeleştirdiler:

1. Batıyı günü gününe takip etmek, edebi çalışmalarına Batıdaki gelişmeler ışığında yön vermek.
 2. Genç sanatçıların yetişmelerini sağlamak için zengin bir kütüphane kurmak.
 3. Batıdaki birçok eseri Türkçeye kazandırmak için dil komisyonu oluşturmak.
 4. Edebiyat ve fikir konularında konferanslar vererek halkı eğitmek.
- ✓ Yüksek ideallerle bir araya gelen gençler **Fecr-i Ati'yi 1909'da** kurdu. Ancak daha ilk ayda 31 Mart olayı yüzünden dağıldı ve bir daha bir araya gelemedi.
 - ✓ Fecr-i Aticiler kendilerinin ne kadar Servet-i Fünun'dan farklı olduğunu iddia etseler de onların devamı olmaksızın kurtulamamışlardır. Ortaya koydukları ürünlerin Servet-i Fünun'dan hiç farkı yoktur. Grubun dağılmasından sonra Fecr-i Ati'nin anlayışını sadece **Ahmet Haşim** sürdürmüştür. Belki Haşim de olmasa bu grubun adı pek duyulmazdı. Yakup Kadri, Refik Halit, Hamdullah Suphi daha sonra Milli Edebiyata geçmişlerdir.

AHMET HAŞİM

<http://edebiyatokulu.com/>

- ✓ Fecr-i Ati'nin, daha doğrusu Servet-i Fünun'un, anlayışına yakın şiir anlayışını, döneminde Milli Edebiyatın çok revaçta olmasına rağmen hiç değiştirmemiştir.
- ✓ Ne şiir ne dil anlayışında bir sapma vardır. Ancak dilde sadeleşme fikrini, nesirlerinde kullandığı sade dilde görürüz. Hatta bu dil bazen Milli Edebiyatçıların dilinden bile sadedir.
- ✓ Haşim, şiir görüşlerini şu şekilde açıklar: “Şair ne bir hakikat habercisi ne bir belagatli insan, ne de bir kanun koyucudur. Şairin lisanı nesir gibi anlaşılacak için değil, duyulmak için vücuda getirilmiş, musiki ile söz arasında sözden ziyade musikiye yakın bir dildir. ...
- ✓ Şiir nesre çevrilemeyen nazımdır. Şiir hikâyeye değil sessiz bir şarkıdır.”
- ✓ Görüldüğü gibi Haşim, şiirde anlamın değil söyleyişin önemli olduğunu söylemiş ve şiirlerini bir ses güzelliği oluşturmak için yazmıştır.
- ✓ Şiirde serbest müstezatı kullanmış, aruzu ahengin kaynağı görmüş, heceyi hiç kullanmamıştır.
- ✓ Konu olarak ise daha çok sembolist sanatçıların şiirlerinde görülen konuları işlemiştir.
- ✓ Haşim'in şiirleri tam bir sembolist şiir sayılmazsa da söyleyiş olarak, anlatım olarak onu çağırıştırır. En azından Haşim'in şiirinde sembol kullanımı yoktur. Fakat gerçekten kaçış, hayale, akşam vakitlerine, yalnızlığa, bezginliğe sığınış onu Sembolizm'e yaklaştırır.
- ✓ Her şeyi “hayal havuzunun sularında seyretmiş ve onları renkli bir akis olarak” görmüştür.
- ✓ Şiirde musikiye değer vermesi de onu Sembolizm'e yaklaştırır. Kelimelerde musiki araması, sanatçıyı sözcük seçiminde titizliğe götürür.
- ✓ Beğendiği sözcüklerin yabancı olup olmamasını düşünmeden onları şiirlerde kullandı.

- ✓ Haşim'in, nesneleri değil nesnelerin kendinde bıraktığı izlenimleri anlatması, renklere değer vermesi onu biraz da Empresyonistlere yaklaştırır.
- ✓ Dilinin yabancı sözcük ve tamlamalarla yüklü olması, Haşim'in o güzel şiirlerinin günümüzde anlaşılmasına neden olmuştur.
- ✓ Haşim'in ilk şiir kitabı **Göl Saatleri**'dir. Diğer kitap ise **Piyale** adını taşır.
- ✓ Nesir alanında Haşim gerçekten anlaşılacak için yazar. Dili sade, söyleyişi konuşma havasındadır. Edebiyatımızdaki en güzel seyahatnamelerden birini, **Frankfurt Seyahatnamesi**'ni ortaya koyan şairin ayrıca, değişik deneme, sohbet ve diğer nesirlerini bir araya getirdiği **Gurabahane-i Laklakan, Bize Göre** adlı eserleri vardır.

<http://edebiyatokulu.com/> Türk Dili ve Edebiyatı Kaynak Sitesi